

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 marca 2017 roku ZUS w N. odmówił G. B. (1) umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty na pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 9817,50 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył w dniu 21 kwietnia 2017 roku G. B. (1) wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z uwagi na trudną sytuację finansową i rodzinną.

Na rozprawie w dniu 24 października 2017 roku pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej wnioskodawcy z urzędu.

(...) Oddział w N. wniósł o oddalenie odwołania G. B. (1).

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

G. B. (1) urodził się dnia (...), z zawodu jest kierowcą oraz posiada czworo dzieci. Dwoje dzieci – syn A. i córka M. pochodzące z pierwszego małżeństwa są już dorosłe. Syn A. sam się utrzymuje, natomiast na rzecz córki M. wnioskodawca płaci alimenty w wysokości 350 zł miesięcznie. Dwóch synów wnioskodawcy urodziło się w trakcie trwania obecnego małżeństwa z M. B. (1) i pozostają na utrzymaniu G. B. (1). Są to J. B. urodzony w dniu (...) oraz M. B. (2) urodzony w dniu (...) (okoliczności bezsporne, zeznania G. B. (1) z dnia 24 października 2017 roku 00:04:12 – 00:16:03, oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym wnioskodawcy k-3-5, kserokopia odpisów aktów skróconych urodzenia dzieci i aktu małżeństwa k. 13-15 akt ZUS).

Na dzień 27 marca 2017 roku należność G. B. (1) na rzecz likwidowanego funduszu alimentacyjnego wynosiła 9817,50 zł (okoliczność bezsporna, zeznania G. B. (1) z dnia 24 października 2017 roku 00:04:12 – 00:16:03, k.28-29 akt ZUS – zaświadczenie o dokonanych wpłatach komornika sądowego).

Wnioskodawca od 3 lat ma stałe zatrudnienie. G. B. (1) od dnia 5 października 2016 roku do dnia 4 grudnia 2017 roku jest zatrudniony w oparciu o umowę o pracę na czas określony od października 2017 roku do października 2018 roku firmie (...) Z. J. z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 1850 zł brutto.

Od października 2017 roku do października 2018 roku wnioskodawca pracuje w prywatnej firmie transportowej w oparciu o umowę o pracę na czas określony, otrzymując miesięczne wynagrodzenie w wysokości od 1500 zł do 2000 zł netto, ponieważ czasem otrzymuje premie (umowa o pracę z 5 października 2017 roku – k. 17 akt ZUS, umowa o pracę z 6 grudnia 2016 roku – k. 59 załączonych akt ZUS, zeznania G. B. z dnia 24 października 2017 roku 00:04:12 – 00:16:03).

Żona wnioskodawcy M. B. (1) jest zatrudniona na umowę o pracę na czas nieokreślony w SPZOZ Szpitalu im. (...) w Ł. jako pielęgniarka od 2005 roku. Z tytułu wynagrodzenia za pracę otrzymuje 3200 zł netto miesięcznie (umowa o pracę k. 15 odw. akt ZUS, oświadczenie wnioskodawcy o stanie rodzinnym i majątkowym, zeznania wnioskodawcy z 24 października 2017 roku 00:04:12 – 00:16:03 w związku z wyjaśnieniami z 7 września 2017 roku 00:05:17 – 00:12:03).

G. B. (1) w dniu 11 marca 2015 roku wziął kredyt gotówkowy w kwocie 4000 zł. Z tego tytułu opłaca on miesięcznie kwotę 150 zł z tytułu rat kredytowych. Płatność ostatniej raty kredytu przypada na 9 marca 2018 roku. Pozostało do spłaty około 1800 zł tego kredytu na wrzesień 2017 roku (umowa kredytu gotówkowego – k. 31-35 załączonych akt ZUS, zeznania G. B. z 24 października 2017 roku 00:04:12 – 00:16:03 w związku z wyjaśnieniami z 7 września 2017 roku 00:05:17 – 00:12:03 – k. 29 akt ZUS – formularz dotyczący kredytu).

Żona wnioskodawcy M. B. (1) posiada do spłaty kredyt w wysokości 20000 zł pobrany na kaucję na mieszkanie i będzie spłacać go jeszcze przez rok. Rata miesięczna wynosi około 270 zł miesięcznie. Wnioskodawca wraz z żoną wynajmują mieszkanie w prywatnej kamienicy. Czynsz za mieszkanie wnosi 560 zł miesięcznie. Za prąd wnioskodawca płaci 140 zł miesięcznie, a za gaz około 65 zł miesięcznie. Jeden z synów wnioskodawcy jest alergikiem i koszt jego leczenia miesięcznie wynosi około 200 zł. Na przedszkole dla dzieci wnioskodawca wydaje 400 zł miesięcznie, na dojazdy do pracy 300 zł, na internet 50 zł, a na wodę i nieczystości około 200 zł (zeznania G. B. z 24 października 2017 roku 00:04:12 – 00:16:03 w związku z wyjaśnieniami z 7 września 2017 roku 00:05:17 – 00:12:03, oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym wnioskodawcy- k.3-5, k. 19-21 – umowa najmu lokalu, k. 23-27 i 37-41 akt ZUS, dowody wpłat należności, k. 42 – zaświadczenie lekarskie dotyczące M. B. (2), k. 30-33 odw., k. 40-44 dowody opłaty należności).

Wnioskodawca jest uzależniony od alkoholu ale od 2009 roku nie pije alkoholu. Od 2009 roku posiada on samochód marki O. (...) z roku 1996 (zeznania G. B. z 24 października 2017 roku 00: 04:12 – 00:16:03 w związku z wyjaśnieniami z 7 września 2017 roku 00:05:17 – 00:12:03, k.83 akt ZUS – pismo z Urzędu Skarbowego z 27 lutego 2017 roku).

Wnioskodawca nie posiada żadnych nieruchomości oraz oszczędności pieniężnych (oświadczenie o stanie majątkowym i rodzinnym k.3-5, k. 53-57 akt ZUS, zeznania wnioskodawcy z 24 października 2017 roku 00:03:53 – 00:16:02).

Do Urzędu Skarbowego Ł. wnioskodawca wykazał następujące dochody za niżej wskazane lata:

- 2012 – 2400 zł
- 2013 – 1565,64 zł
- 2014 – 3371,28 zł
- 2015 – 3878,02 zł

(k. 83 akta ZUS – pismo Urzędu Skarbowego Ł. z 27 lutego 2017 roku).

Wnioskodawca płaci miesięcznie od grudnia 2016 roku na bieżące i zaległe alimenty za pośrednictwem komornika sądowego około 650 zł miesięcznie (zeznania wnioskodawcy z 24 października 2017 roku 00:04:12 - 00:16:02, zajęcie wynagrodzenia za pracę przez komornika sądowego – k. 11 akt ZUS).

G. B. (1) pozostaje pod opieką Poradni P. z powodu przewlekłych schorzeń i zmian w płucach K. 18 – wynik tomografii komputerowej płuc wnioskodawcy, zeznania G. B. z 24 października 2017 roku 00: 04:12 – 00:16:03 w związku z wyjaśnieniami z 7 września 2017 roku 00:05:17 – 00:12:03).

Decyzją z dnia 27 marca 2017 roku ZUS udzielił G. B. (1) ulgi w spłacie przedmiotowych należności alimentacyjnych w formie układu ratalnego, od której wnioskodawca się nie odwołał. W dniu 15 kwietnia 2017 roku G. B. (1) dokonał wpłaty pierwszej raty w wysokości 50 zł (okoliczność bezsporna – odpowiedź na odwołania – k. 7 odw.).

W dniu 27 stycznia 2017 roku G. B. (1) złożył do ZUS oświadczenie o stanie rodzinnym i majątkowym oraz sytuacji materialnej, w którym zawarł wniosek o umorzenie należności alimentacyjnych na rzecz funduszu alimentacyjnego lub rozłożenie zaległości alimentacyjnych na raty (odwołanie k. 53-58 załączonych akt ZUS).

Decyzją z dnia 27 marca 2017 roku (...) Oddział w N. odmówił G. B. (1) umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz 5% opłaty za pokrycie kosztów związanych z działalnością funduszu w łącznej kwocie 9817,50 zł (decyzja ZUS z 27 marca 2017 roku – k. 89-92 załączonych akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o całokształt materiału dowodowego zebranego w sprawie, w szczególności na podstawie dołączonych do akt sprawy dokumentów, w tym dowodów wpłat należności, umowy kredytowej oraz dokumentów znajdujących się w załączonych akt ZUS, jak również na podstawie zeznań wnioskodawcy, którym Sąd Okręgowy w Łodzi dał wiarę.

Zeznania wnioskodawcy korelują z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego odwołanie G. B. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2003 r., nr 228, poz. 2255 z późn. zm.), w szczególnie uzasadnionych przypadkach związanych z sytuacją zdrowotną lub rodzinną osoby, przeciwko której jest prowadzona egzekucja alimentów na rzecz likwidowanego funduszu alimentacyjnego likwidator może umorzyć, rozłożyć na raty lub odroczyć termin płatności należności likwidowanego funduszu z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu.

Ustawa nie wskazuje nawet przykładowo sytuacji, w których umorzenie może nastąpić, dając tym samym możliwość indywidualnej oceny każdej konkretnej sprawy. Pewną wskazówką jest użycie przez ustawodawcę sformułowania „szczególnie uzasadniony przypadek”, co wskazuje, że umorzenie należności z tytułu wypłaconych świadczeń może mieć miejsce jedynie wyjątkowo, gdy sytuacja rodzinna i majątkowa osoby zobowiązanej jest na tyle trudna, że nie jest ona w stanie spłacić tych należności w przeciągu dłuższego okresu czasu, a zwrot określonych kwot byłby trudny do sprostania także dla przeciętnego obywatela.

Pomocniczo oceny istnienia w danej sprawie „szczególnie uzasadnionego przypadku” można dokonywać uwzględniając stosowne przepisy dotyczące umarzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, między innymi ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, czy wydanego na jej podstawie rozporządzenia z dnia 31 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych zasad umarzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne (Dz. U. z 2003 r., nr 141, poz. 1365). Z § 3 ust. 1 pkt 1 powyższego rozporządzenia wynika, że umorzenie należności z tytułu składek nastąpić może między innymi w sytuacji, gdy opłacenie tych należności pozbawiłoby zobowiązanego i jego rodzinę możliwości zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych.

Mając powyższe argumenty na uwadze Sąd Okręgowy w Łodzi doszedł do przekonania, że w niniejszej sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek - w rozumieniu przepisu art. 68 ust. 1 - będący przesłanką umorzenia zadłużenia.

Należy zauważyć, że G. B. (1) obecnie pracuje i osiąga z tego tytułu stały dochód. Wnioskodawca nie utracił też zdolności do wykonywania pracy mimo podnoszonych problemów zdrowotnych.

Odrębną decyzją ZUS wnioskodawcy udzielono ulgi w spłacie przedmiotowych zaległości alimentacyjnych w formie układu ratalnego, od której wnioskodawca się nie odwołał.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 28 września 2010 roku w sprawie III AUa 449/10 wyjaśnił, że „jeżeli zobowiązany zamierza uchylić się od odpowiedzialności poprzez umorzenie płatności, to wskazane przesłanki powinny wystąpić w wymiarze szczególnym, skutkującym pełną i trwałą niewydolnością zobowiązaniową”(podobnie stanowisko SN w wyroku z 3 lutego 2010 roku w sprawie I UK 270/09).

W tej sytuacji wnioskodawca nie utracił całkowicie możliwości spłaty zadłużenia wobec funduszu w przyszłości, a sytuacja jego nie może zostać zakwalifikowana jako szczególnie uzasadniona. Nie ulega bowiem wątpliwości, że celem przepisu art. 68 ust. 1 Ustawy o świadczeniach rodzinnych nie jest zwalnianie dłużników z obowiązku zwrotu należności publicznych w każdej sytuacji, lecz pomoc obywatelom w szczególnie trudnych i losowych przypadkach,

obywateli którzy z niezawinionych powodów, nie mogli podołać płaceni alimentów, starając się jednocześnie minimalizować swoje zobowiązania.

Sąd podzielił stanowisko wyrażone wielokrotnie w orzecznictwie m.in. w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 kwietnia 2007 roku w sprawie III AUa 336/06, w myśl którego do przyjęcia, że zachodzi "szczególnie uzasadniony przypadek" pozwalający na umorzenie należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego nie wystarcza ustalenie, że zobowiązany aktualnie nie posiada środków utrzymania ale konieczna jest także ocena, iż przy uwzględnieniu jego wieku, stanu rodzinnego, kwalifikacji zawodowych oraz rokowań zdrowotnych nie będzie on w stanie również w przyszłości spłacać tych należności bez narażania siebie i swojej rodziny na pozbawienie możliwości zaspakajania podstawowych potrzeb życiowych (Biul.SAKa (...)).

Ewentualna decyzja o umorzeniu zadłużenia nie może zachęcać osób zobowiązanych do alimentacji do korzystania z pomocy instytucji państwowych, w miejsce osobistych starań o zaspokojenie obowiązku alimentacyjnego. Wnioskodawca powinien dołożyć wszelkich starań do tego, aby własnymi działaniami zapewnić utrzymanie swoim dzieciom w okresie ich dorastania.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 10 listopada 2010 roku w sprawie I UK 119/10 wyjaśnił, że „alimentacyjnie zobowiązany, który posiada realne możliwości choćby częściowej lub rozłożonej w czasie spłaty długów alimentacyjnych nie powinien być premiowany umorzeniem należności zlikwidowanego funduszu alimentacyjnego z tytułu bezzasadnego oczekiwania, że jego długi alimentacyjne zostaną umorzone kosztem stron lub innych uczestników systemu ubezpieczeń społecznych z uszczupleniem funduszy tego systemu.

Art. 68 ust 1 cytowanej wyżej ustawy zgodnie z treścią wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 czerwca 2015 roku sygn. III AUa 1353/14 stanowi regulację wyjątkową i nie może być interpretowany rozszerzająco. Wykładnia tego przepisu nie może zmierzać do tego, aby wskazany przepis, wbrew woli ustawodawcy, stał się zasadą, a nie wyjątkiem. Zatem nawet trudna sytuacja materialna lub zdrowotna osoby ubiegającej się o umorzenie należności alimentacyjnych nie może być samoistną podstawą do wydania decyzji uwzględniającej wniosek, gdyż chodzi tu o przypadki „szczególnie uzasadnione”.

Konieczność spłaty zadłużenia wiąże się z konsekwencją niewywiązywania się przez wnioskodawcę przez wiele lat z obowiązku alimentacyjnego wobec swoich dzieci.

Z uwagi na stałą pracę wykonywaną przez wnioskodawcę, z której osiąga do 2000 zł miesięcznie istnieje możliwość prowadzenia skutecznej egzekucji z jego wynagrodzenia z tytułu zaległości alimentacyjnych i stopniowego regulowania zaległości z tego tytułu zwłaszcza, iż wnioskodawca prowadzi też wspólne gospodarstwo z żoną, która posiada stałą pracę z wynagrodzeniem miesięcznym netto około 3200 zł miesięcznie. Raty kredytów, które spłaca wnioskodawca i jego żona nie są zbyt duże i okres ich spłaty jest już stosunkowo krótki. Choć sytuacja finansowa wnioskodawcy jest trudna to jednak należy podkreślić, że brak wystarczających dochodów nie wyczerpuje przesłanek umorzenia należności likwidowanego funduszu alimentacyjnego.

Z uwagi na powyższe okoliczności, uznając że organ rentowy zasadnie odmówił wnioskodawcy umorzenia należności wobec funduszu alimentacyjnego, Sąd Okręgowy w Łodzi, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie G. B. (1) jako niezasadne. Umorzenie należności wobec powołanych wyżej okoliczności byłoby bowiem działaniem nieuzasadnionym ekonomicznie.

Na podstawie § 15 ust 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 3 października 2016 roku (Dz. U z 2016r., poz. 1714 z późn. zm.), Sąd Okręgowy w Łodzi zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adwokata P. G. kwotę 90 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wnioskodawcy z urzędu.

ZARZĄDZENIE

- odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawcy